

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів, обліку та
оподаткування

Протокол № 20 від 10 червня 2021 р.

Завідувач кафедри

 М.Т. Шендригоренко

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Павлушенко О.В.

2021 – 2022 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності «назва спеціальності») / вибіркова дисципліна	Економіка. Облік і оподаткування. Фінанси, банківська справа та страхування. Менеджмент. Маркетинг. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Харчові технології.
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	32 / 8
Практичні / семінарські, годин	32 / 8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86 / 134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4,6
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системи знань з теорії фінансів, грошей, кредиту, розумінні закономірностей функціонування грошово-кредитного, фінансового ринків як теоретичної основи державної монетарної, валютної, податкової та бюджетної політики розвитку банківництва та ринку фінансових послуг; формуванні спеціальних знань і практичних навичок з питань організації фінансових відносин та їх функціонування на макро-, мезо- і мікроекономічному рівнях.

Завдання дисципліни полягає у набутті теоретичної і практичної підготовки здобувачів ВО у фінансовій та грошово-кредитній сфері, **формування вмінь і навичок: оцінювання** ефективність монетарної політики на сучасному етапі розвитку економіки; **прогнозування** майбутнього розвитку грошово-кредитних відносин на основі статистичних досліджень; **розрахунку** швидкості обігу грошей, загальнодержавних та місцевих податків, основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства: майнового стану, ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності,

рентабельності, визначення рівня фінансової безпеки підприємства; **аналізу** платоспроможності боржника та можливості банкрутства за прийнятими методиками.

Предмет: особливості функціонування фінансових та грошово-кредитних відносин в умовах сучасної економічної системи.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність і функції фінансів.

Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм.

Тема 3. Податкова система держави.

Тема 4. Бюджет і бюджетна система держави.

Тема 5. Державний кредит та державні доходи і видатки бюджету.

Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання та домашніх господарств.

Тема 7. Фінансовий ринок.

Тема 8. Міжнародні фінанси.

Тема 9. Сутність та функції грошей.

Тема 10. Грошовий оборот і грошові потоки.

Тема 11. Грошовий ринок.

Тема 12. Інфляція та грошові реформи.

Тема 13. Валютні відносини та валютні системи.

Тема 14. Кредит у ринковій економіці.

Тема 15. Банківські установи як основна ланка кредитної системи.

Тема 16. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

- загальних програмних компетентностей:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність бути критичним і самокритичним;

знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

здатність працювати у команді;

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

здатність працювати автономно.

- фахових програмних компетентностей:

здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;

розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;

здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;

здатність здійснювати ефективні комунікації;

здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;

здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;

застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;

2) досягнення **програмних результатів навчання:**

володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;

вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення;

демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

формулювати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;

знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;

знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;

визначати особливості функціонування сучасних світових та національних систем та їх структури;

знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;

розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

формуванню й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень;

знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах;

визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно - правових форм власності.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

сутності фінансів, виокремлення їх функцій та ролі, розуміння впливу на економіку країни через фінансову політику та фінансовий механізм;

особливостей здійснення грошово-кредитного обігу;

методів, принципів та інструментів грошово-кредитної політики;

нормативно-правової бази з питань бюджетної та податкової політики, банківського регулювання та страхування

механізму функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

інструментарію щодо діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

– **уміння/навички:**

оцінювати ефективність монетарної політики на сучасному етапі розвитку економіки, обґрунтовувати позитивні/негативні тенденції;

прогнозувати майбутній розвиток грошово-кредитних відносин на основі статистичних досліджень;

визначати швидкість обігу грошей, надавати оцінку факторам, що на неї впливають;

аналізувати платоспроможність боржника та можливості банкрутства за прийнятими методиками;

здійснювати розрахунок загальнодержавних та місцевих податків;

складати та аналізувати звітність з питань бюджетної та податкової політики;

здійснювати фінансові, кредитні, розрахункові операції, вживати заходи щодо зміцнення касової, розрахункової, платіжної дисципліни суб'єкта господарювання відповідно до діючих інструкцій та методик;

розрахувати основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства: оцінки майнового стану, оцінки ліквідності і платоспроможності, оцінки фінансової стійкості, оцінки ділової активності, оцінки рентабельності, визначення рівня фінансової безпеки підприємства;

обирати методи та прийоми вивчення та аналізу фінансової інформації відповідно до об'єкту дослідження;

складати звітність про результати фінансової діяльності підприємства за встановленою формою, керуючись діючим законодавством країни;

застосовувати інструменти впливу та здійснювати аналіз економічних показників розвитку національної економіки України на основі ретроспективного аналізу групи показників соціально-економічного характеру.

– **комунікація:**

здатність спілкуватися та доносити інформацію щодо механізму функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

дотримуватися норми ділової етики, володіти етичними та моральними нормами поведінки.

– **відповідальність і автономія:**

здатність нести відповідальність за отримані результати щодо прийнятих професійних рішень;

дотримуватися вимог до діяльності для забезпечення сталого розвитку фінансової системи.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування фінансів та бюджетної системи держави					
Тема 1. Сутність і функції фінансів	8	2	2	-	4
Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм	8	2	2	-	4
Тема 3. Податкова система держави	10	2	2	-	6
Тема 4. Бюджет і бюджетна система держави	10	2	2	-	6
Тема 5. Державний кредит та державні доходи і видатки бюджету	10	2	2	-	6
Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання та домашніх господарств	8	2	2	-	4
Тема 7. Фінансовий ринок	10	2	2	-	6
Тема 8. Міжнародні фінанси	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 1	72	16	16	-	40
Змістовий модуль 2. Особливості побудови та функціонування грошово-кредитної системи країни					
Тема 9. Сутність та функції грошей	10	2	2	-	6
Тема 10. Грошовий оборот і грошові потоки	10	2	2	-	6
Тема 11. Грошовий ринок	10	2	2	-	6
Тема 12. Інфляція та грошові реформи	10	2	2	-	6
Тема 13. Валютні відносини та валютні системи	10	2	2	-	6
Тема 14. Кредит у ринковій економіці	10	2	2	-	6
Тема 15. Банківські установи як основна ланка кредитної системи	10	2	2	-	6
Тема 16. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 2	78	16	16	-	46
Усього годин	150	32	32	-	86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – дискусія «Роль фінансів у функціонуванні держави»	2
2	Семінар запитань і відповідей «Фінансова система та фінансовий механізм»	2
3	Семінар з виконанням практичних завдань «Загальнодержавні та місцеві податки і збори в Україні»	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань «Бюджетний устрій та бюджетна система України»	2
5	Семінар з виконанням практичних завдань «Механізм визначення бюджетного дефіциту держави»	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань «Фінансова діяльність підприємств та домогосподарств»	2
7	Семінар з виконанням практичних завдань «Функціонування ринку фінансових послуг»	2
8	Семінар – дискусія Захист групових проєктів	2
9	Семінар запитань і відповідей «Соціально-економічна роль грошей для держави»	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань «Механізм визначення обсягів грошової маси та її показників»	2
11	Семінар запитань і відповідей «Механізм роботи грошового ринку»	2
12	Семінар з виконанням практичних завдань «Інфляція та особливості проведення грошових реформ»	2
13	Семінар з виконанням практичних завдань «Особливості здійснення валютних відносин та функціонування валютних систем»	2
14	Семінар з виконанням практичних завдань «Роль кредитних відносин у ринковій економіці»	2
15	Семінар запитань і відповідей «Банківська система як основний елемент функціонування кредитних відносин у державі»	2
16	Семінар – дискусія Захист групових проєктів	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми семінарського / практичного заняття	Аудиторна робота						Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Захист групових проєктів	Завдання для самостійного виконання	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
Змістовий модуль 1								
Семінар 1	1		2					3
Семінар 2	1		2					3
Семінар 3	1	2						3
Семінар 4	1	2					15	18
Семінар 5	1	2						3
Семінар 6	1	2						3
Семінар 7	1	2	1		5			4
Семінар 8	1		2			5		13
Разом змістовий модуль 1	8	10	7	0	5	5	15	50
Змістовий модуль 2								
Семінар 9	1		2					3
Семінар 10	1	2	-					3
Семінар 11	1		2					3
Семінар 12	1	2	1					4
Семінар 13	1	2						3
Семінар 14	1	2					15	18
Семінар 15	1		2		5			3
Семінар 16	1		2			5		13
Разом змістовий модуль 2	8	8	9	0	5	5	15	50
Усього	16	18	16	0	10	10	30	100

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	100
35	35	30	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
30-59	FX	2, «незадовільно»